

Ο ΘΡΗΝΟΣ ΤΩΝ ΒΩΔΙΩΝ

Ὁ γέρο Γάλιας εἶχε καθίσει στὴν ἄκρῃ τοῦ χαντακιοῦ, ποῦ ἦταν ἀπ' ἔξω καὶ κοντὰ, κοντὰ στὴ μάντρα τοῦ Κωσοτούλα, κι ἔτρωγε τὸ ψωμί του. Κι ἐρημιὰ παντοῦ ὑπῆρχε, ζωντανὸ πρᾶγμα δὲ φαινόταν ὀλόγυρα. Ψηλὰ ὅμως, στὸ θολὸ οὐρανὸ, πλῆθος κοράκια γύριζαν κι ἓνα γεράκι μονάχο, μὲ ἀνοιχτὲς τὶς φτεροῦγες, χωρὶς νὰ τὶς χτυπᾷ, ἔφερνε βόλτες...

Μέσ' στὸ χαντάκι, λίγο πὺ πέρα ἀπ' τὸ γέρο Γάλια, ἓνα σκυλὶ μεγάλο βρισκότανε ψόφιο, γυμνωμένο σχεδὸν ἀπ' τὶς σάρκες του, καὶ κοντὰ του ἓνα καύκαλο βωδιοῦ.

— Πάει καὶ πάει! ἔκανε γιὰ τὸ σκυλὶ ὁ γέρο Γάλιας, καὶ τί θεριὸ ἦτανε!...

Γιὰ λίγο ἔγινε μιὰ κίνηση, ἓνας θόρυβος στὸ δρόμο.

Ἡ πόρτα ἢ μεγάλη τῆς μάντρας ποῦ δὲν ἔβγαινε στὸ χαντάκι, ἀνοιξε κι ἓνα κοπάδι μεγάλο βώδια βγήκανε. Ἄργα καὶ μὲ κουνητὸ κεφάλι πήρανε τὸ δρόμο τοῦ ρέματος καὶ χαθήκανε στὴν κατηφοριά.

Ὁ γέρο Γάλιας γύρισε τότε, σὰ νὰ θυμῆθηκε κάτι, καὶ κύταξε μέσ' στὴ μεγάλη μάντρα ἀπ' τὴν πορτούλα, ποῦ ἦτανε πίσω του, μὲ ἀραιὲς σανίδες φραγμένη.

Ἐνα βώδι μόνον βρισκότανε μέσα, δεμένο στὸ μεγάλο δέντρο κοντὰ, κοντὰ στὸν κορμὸ του.

— Καλὰ τόπα, γιὰ σφάξιμο εἶναι! εἶπε μὲ τὸ νοῦ του.

Τὸ βώδι σήκωσε τὸ κεφάλι του καὶ μούγκρισε...

— Ποιὸς θὰ σὲ βοηθήσῃ, φουκαρένιο, ἔκανε ὁ γέρο Γάλιας, ποιὸς θὰ σὲ βοηθήσῃ, ποῦ ὅλοι τὰ κρεατὰ σου τὰ περιμένουν πῶς καὶ πῶς νὰ τὰ φάνε!

Ἄκουσε τὶς φωνὲς τοῦ ἀνθρώπου, ποῦ συνόδευε τὰ βώδια νάρχονται ἀπ' τὸ ρέμα:

— Ἄ, ἄ!

— Παλιοδουλιὰ! εἶπε.

Καὶ ὁ καιρὸς ἐβάρυνε. Τὰ σύννεφα πούχανε σκεπάσει τὸν ὕμνηττο καὶ φαινόντανε νὰ κοιμοῦνται πάνω του, εἶχανε σηκωθῆ καὶ ξεμαλλιαρικά πατώντας στὸ βουνό, ἀγκίζανε τάλλα, ποῦ ψηλὰ βρισκόταν..

Τὰ κοράκια ἔξακολουθοῦσανε νὰ κάνουνε βόλτες στὸ θολὸ οὐρανό. Τὸ γεράκι εἶχε χαθῆ.

— Ἐχει νὰ ρίξῃ βροχὴ καὶ βροχὴ! εἶπε ὁ γέρο Γάλιας.

Κάτι φωνὲς μέσ' στὴ μάντρα τὸν ἀναγκάσανε νὰ κυτάξῃ.

Εἶδε τὸ βώδι χάμω νὰ κουνᾷ τὰ πόδια του καὶ κοντὰ του ὄρθιο ἓναν ἀνθρώπο μὲ βρωμερὰ ρούχα, καὶ μ' ἓνα μαχαίρι στὸ χέρι. Δυὸ ἄλλοι ἦτανε πάρα κάτω μ' ἓνα παιδάκι κυτᾶζοντας.

— Πάει κι αυτό! είπε. Κι ἔχουνε ψυχὴ τὰ βώδια, ἔχουνε ψυχὴ! Εἶχε φάει τὸ ψωμί του κι ἔπαψε χτυπώντας τὸ χῶμα μὲ τὸ μαχαιράκι του.

Κάτι θυμήθηκε :

— Μὰ θὰ τὴν βγάλῃ τὴ μέρα;

Μπά! ποῦ νὰν τὴ βγάλῃ! εἶπε.

Χασμουρήθηκε κι ἔβαλε τὸ μαχαιράκι στὸ θηκάρι του.

— Νύσταξα!

Καθὼς κύταξε πρὸς τὴν κατηφοριὰ εἶδε τρεῖς γνωστούς του νάρχονται.

— Τί κάνεις, γέρο Γάλια, τοῦ φώναξε ὁ ἕνας ἀπ' αὐτούς, τί κάνει ὁ Κωστούλας; Μάθαμε πὼς εἶναι βαριά!

— Βαριά, λέει; πάει νὰ συχωρεθῇ!

— Τί μοῦ λές!

— Τί νὰ σοῦ πῶ, αὐτὸ ποὺ σοῦπα!

— Βρέ, βρέ!

Πλησίασαν κοντὰ καὶ σταθήκανε στὴν ἀντικρυνὴ μεριά τοῦ χαντακιοῦ.

— Μὰ πὼς τόπαθε; Κάποιος μοῦπε, πὼς τὸν βάρεσε βώδι.

— Βώδι!.. Αὐτὸς βάρανε τὰ βώδια.

— Πῶ, πὼ ἕνας σκύλαρος! ἔκανε ἕνας ἄλλος ἀπ' τοὺς τρεῖς, δείχνοντας τὸ ψόφιο σκυλί.

— Μὰ δὲ βρωμᾶ;

— Τί νὰ βρωμίση τώρα, πάει ἡ βρώμα! πέρασε!

Σταμάτησαν ἀπ' τὸν κρότο τῆς μεγάλης πόρτας ποὺ ἀνοίξε.

Μιά σούστα βγήκε μ' ἕνα βώδι σφαγμένο. Τὰ πόδια του τὰ πσινα ἦταν ἀπ' ἔξω κρεμασμένα.

— Μὰ σφάζουν ἐδῶ μέσα;

— Πῶς δὲ σφάζουν!

— Καὶ ποιός;

— Ὁ βοηθός του.

— Καὶ τώρα ποῦναι ἄρρωστος!

Ὁ γέρο Γάλιας κούνησε τὸ χέρι στρέφοντας τὸ κεφάλι:

— Αὐτοὺς λογαριάζεις...

— Γιὰ πὲς μας λοιπόν, πῶς...

— Ναι, ναί! Ἐγὼ ποῦ λέτε, πολλές φορές μὲ τὸ θάρρος σὰ συγγενὴς του καὶ γέρος τούλεγα: Βρὲ Κωστούλα, δὲ μ' ἀρέσει διόλου ἡ δουλιὰ σου, δὲ μ' ἀρέσει! σὺ ἔχεις παραδάκια, δὲν κάνεις καμιά ἄλλη δουλιὰ καὶ νὰ πάηης; νὰ σφάζης βώδια; Κι ἔχουνε ψυχὴ τὰ βώδια! Κι ἔχουνε ψυχὴ, μωρὲ παιδιὰ, ἔχουνε ψυχὴ! Τί νὰ σᾶς πῶ;

Ὅλα τὰ καταλαβαίνουν, ὅλα! Τὰ βλέπεις καὶ κλαῖνε, πέφτουν κάτω καὶ φωνάζουνε, δέρνονται! Ποιὸς ὅμως, νὰ τὰ βοηθήσῃ, ποῦ δὲν ἔχουνε μιλιί; ἔ; Ποιός; Γιὰ βάλτε μὲ τὸ νοῦ σας, νάσαστε σεῖς βώδια καὶ νὰ νοιώθατε, ὅπως τώρα, τί θὰ κάνετε; Τὸ ἴδιο κι αὐτὰ! Μὴ γελάτε! Τώρα θὰ σᾶς πῶ. Αὐτὸς ποῦ νάκουσῃ τὰ λόγια μου! Ἀπ' τόνα αὐτὶ τούμπαιναν κι ἀπ' τ' ἄλλο τούβγαιναν. Μάλιστα μὲ κορόϊδευε:

Δὲ μ' ἀφίνεις ἦσυχο καὶ σὺ μὲ τις ψυχές σου! Θαλασσινὸς ἦσουν, ἢ ἀσκητὴς καὶ μούρθεσ ἔδῳ;

Τί νὰν τοῦ πῆς. Ἄλλὰ σὰ νάμουνα προφήτης! Ἐνα βράδου κεῖ πού καθόμαστε καὶ κουβεντιάσαμε, ἀκοῦμε τὸ σκυλί νὰ οὐρλιάζη! Νά αὐτὸ ἐκεῖ! Αὐτὸς τὸ σκότωσε! Τ' ἀκοῦμε, πού λέτε, νὰ οὐρλιάζη! ἔ! ἔ! Ἡ τρίχα μου νά ἔτσι σηκώθηκε! Ἀρπάζει αὐτὸς τὸ τουφέκι καὶ βγαίνει ἔξω. Μπαμ μιά, πάει τὸ σκυλί! στὸν τόπο!

Περάσανε μέρες πολλές, μήνας. Ἐνα πρωὶ πού πῆγε νὰ σφάζῃ τοῦ φεύγει ἓνα μοσχάρι! Ἄπ' ἔδῳ τόχει ἀπ' ἐκεῖ καὶ μὲ τὴ βοήθεια κάτι περαστικῶν τὸ πιάνει! Ἔ, ρέ, τί τοῦ ἔκανε τότε! Τοῦ κόβει τὴ μουτσούνα του.. νὰ τοῦτα τὰ χεῖλια του, τὴ μύτη του! Τοῦ βγάξει τόνα μάτι, τοῦ κόβει τ' αὐτιά! Ἔ, ἔ καὶ ν' ἀκούγατε πὼς ἔκλαιγε τὸ καυμένο! Ρίγιζε τὴν καρδιά τοῦ ἀνθρώπου... Αὐτουνοῦ γιατί δὲν ρίγιζε! Μὰ μὴ νομίζεις, πὼς ἀπ' τὰ μούτρα φαίνονται οἱ ἀνθρωποὶ; Εἶσαι γελασμένος πολὺ! Ἄν φαινόνταν ἀπ' τὰ μούτρα, ἔ, ἔ! λιγοστοὶ θάχανε μούτρο ἀνθρώπινο! Νυὶ, ναί, γελάτε ὅσο θέλετε! Μὰ τὸ ξαίρω ὅτι λέω σωστά! Γιὰ βάλτε προσοχή! Τὴν ἄλλη μέρα τὸ πρωὶ ἔσφαξε κάτι γουρούνια. Ἐνα ἀπ' αὐτὰ τοῦ ξεφεύγει καὶ τὸ βάζει στὰ πόδια. Αὐτὸς ἀρπάζει μιά ξυλάρα γεμάτη ἀπὸ κάτι καρφόρες νά, καὶ τὸ παίρνει ἀπὸ κοντά. Εἶχε πόδι πρώτης! Καὶ σοῦ τὸ φτάνει καὶ σηκώνει τὴν ξυλάρα, πάφ! ἀπάνω του! Ἄλλὰ δῶ νὰ δεῖτε! Σπάζει τὸ ξύλο καὶ πετιέται καὶ τοῦ χύνει τόνα μάτι καὶ τοῦ σχίζει, ἔδῳ ἔτσι καὶ τὸ φρούδι! Ἀκοῦτε;

Αὐτή, πού λέτε, ἦταν ἡ ἀφορμή!

Ἄερας φύσηξε ὑγρὸς, σὰ νὰ βγῆκε ἀπ' τὴν κοιλιὰ τὴ φρουσκώμενη τῶν μαύρων συννέφων.

— Ὅπου νᾶναι θὰ βρέξῃ!

— Ἄ, μπά! τοὺς εἶπε ὁ γέρο Γάλιας, κυτάζοντας τὰ σύννεφα, ἔχει καιρὸ ἀκόμα!

— Νά καὶ τὰ βῶδια!

Τὰ βῶδια μὲ τὸ ἔργό τους βήμα φανήκανε νὰ προβάλλουν ἀπ' τὴν καιτφορία καὶ νὰ ἔρχονται. Πέρασαν ἀπ' τὸ μέρος πού στεκόνταν οἱ τρεῖς φίλοι τοῦ γέρο Γάλια καὶ ἀρχίσανε νὰ μπαίνουνε στὴ μάντρα, πού ἡ πόρτα της εἶχε μείνει ἀνοικτὴ ἀπ' τὴν ὥρα, πού βγῆκε ἡ σούστα μὲ τὸ βῶδι.

Οἱ φίλοι τοῦ γέρο Γάλια σηκώθηκαν, γιατί εἶχαν μισοκαθίσει:

— Καιρὸς γιὰ φευγιό!

— Τὰ παράταμε! Καὶ νὰ μὴ μᾶς πιάση καὶ ἡ βροχή!

— Καθῆστε λίγο, δὲ θὰ βρέξῃ ἀκόμα! Ἐξέρω γώ! τοὺς ἔκανε ὁ γέρο Γάλιας ἔχοντας ὄρεξη γιὰ ὀμιλία.

Ξαφνικὰ ὅμως, πρὶν ἀκόμα χαιθοῦν τὰ βῶδια μέσ' στὴ μάντρα, μιὰ φωνή, ἓνα ξεφωνητὸ γυναίκα; ἀκούστηκε νάρχεται ἀπὸ μέσα καί, μετὰ, ἄλλες φωνές!

— Ὡ, ὦ! εἶπε ὁ γέρο Γάλιας καὶ πετάχτηκε ὀρθὸς, θὰ τελείωσε!

Καὶ ὄρησε νὰ πάῃ μέσα. Δὲν εἶχε κάνει καὶ πολλὰ βήματα, καὶ ἓνας ἀνθρώπος βγῆκε περνώντας βιαστικὰ ἀπ' τὰ τελευταῖα βῶδια.

— Τ' εἶναι; τὸν ρώτησε ὁ γέρο Γάλιας.

— Πάει συχωρέθηκε! τοῦ ἀπάντησε κεῖνος.

Οἱ τρεῖς φίλοι κινήθηκαν νὰ φύγουν, ἀλλὰ κείνη τὴ στιγμή ἕνας θρῆνος μεγάλος, ἕνα κλάψιμο βραχνό, ὅμοιο μὲ θρῆνο πολλῶν βραχνῶν ἀντρῶν, ἀκούστηκε. Κι ὅλο τὸ μέρος σὰ νὰ γέμισε ἀπ' αὐτὸν τὸν παραξένο θρῆνο, ἀπ' αὐτὸ τὸ κλάμμα τὸ βαθὺ καὶ βραχνό, ποὺ ἔκανε τὶς γυναικείες φωνὲς νὰ χαθοῦν καὶ τοὺς τρεῖς συντρόφους νὰ σταθοῦν παγωμένοι.

— Μὰ τ' εἶναι, τ' εἶναι! εἶπαν.

Ἔνας ἀπ' αὐτοὺς πῆδησε στὸ χαντάκι, ἀνέβηκε ἔπειτα ἀπ' τὴν ἄλλη μεριὰ καὶ κύταξε μὲς' στὴ μάντρα ἀπ' τὴν πορτοῦλα τὴ φραγμένη μὲ τὶς ἀραιὲς σανίδες.

— Γιὰ ἐλάτε, γιὰ ἐλάτε! φώναξε στοὺς συντρόφους του.

Ἄλλα τὰ βῶδια στεκότανε σχηματίζοντας ἕναν κύκλο, γύρω ἀπ' τὸ μέρος, ποὺ κάτω ἦτανε κόκκινο ἀπ' τὸ αἷμα τοῦ σφαγμένου βωδίου, καὶ θρηνοῦσαν βραχνά! Πάψανε γιὰ λίγο. Καὶ τότε ἀκούστηκαν οἱ ἀνθρώπινες φωνές, τὰ ξεφωνητὰ τῶν γυναικῶν. Ἄλλὰ πάλι νά, ὁ θρῆνος τῶν βωδίων γιὰ τὸ χαμὸ τοῦ συντρόφου τους, ὑψώθηκε μεγάλος, τρομερὸς κι ἔπνιξε τὶς ἀνθρώπινες φωνές, τὰ ξεφωνητὰ γιὰ τὸ χαμὸ ἑνὸς ἀνθρώπου!...

ΔΗΜΟΣΘΕΝΗΣ Ν. ΒΟΥΤΥΡΑΣ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΚΙΝΗΣΗ

Η ΣΗΜΕΡΙΝΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Ἡ σήμερινὴ κοινωνικὴ κατάσταση τῆς Ἑλλάδος εἶναι κατάσταση χῶρας εἰς τὴν ὁποίαν τώρα μόλις ἀρχίζει ν' αναπτύσσεται ἡ συνείδηση τάξεων. Ὅπως καὶ γεωγραφικῶς ἔτσι καὶ κοινωνικῶς ἀκόμη ἡ Ἑλλάδα στέκει μεταξὺ Δύσεως καὶ Ἀνατολῆς. Διαφέρει ἀπὸ τὶς ὀπισθοδρομημένες χῶρες τῆς Ἀνατολῆς, ἀπὸ τὶς ἡμιπολιτισμένες (Τουρκία, Περσία, Αἴγυπτος), τὶς ἡμελεύθερες καὶ τὶς ἀποικίας, γιὰ τὴν ἑδῶ ἀρχισε ἤδη καὶ στοὺς κάτω καὶ στοὺς ἄνω νὰ ἀνοίγεται ἡ συνείδηση τῶν ἀνθρώπων πρὸς μιὰ ρεαλιστικὴ ἀντίληψη τῆς κοινωνικῆς ζωῆς καὶ τῆς ἱστορίας, πρὸς τὴν ἀντιμετώπιση τοῦ ρόλου τῶν κοινωνικῶν δυνάμεων σὲ κάθε κοινωνία, πρὸς τὴ γνώση τῆς ὑπάρξεως καὶ τοῦ ρόλου τῶν κοινωνικῶν τάξεων.

Ἄλλὰ δὲν εἶναι παρὰ ἀρχὴ τοῦ φωτισμοῦ τούτου, φωτισμοῦ ἀκόμη θαμποῦ καὶ ὄχι σταθεροῦ καὶ κατὰ τοῦτο διαφέρει ἡ Ἑλλάδα καὶ ἀπὸ τὴν ὅλην Εὐρώπην καὶ τὴν Ἀμερικὴν. Τὸ φῶς αὐτὸ τῆς Ἑλληνικῆς συνειδήσεως τώρα μόλις ἀνατέλλει. Εἶμεθα ἀκόμη στὴν αὐγὴ τῆς ἀνατολῆς του. Εἶναι τόσα τὰ σημάδια τῆς τοιαύτης καταστάσεως ποὺ ἀρκεῖ νὰ θυμηθῆ κανεὶς τὰ πολιτικὰ κόμματα τῆς Ἑλλάδος, τὴ φιλολογικὴ παραγωγή, τὴν ἐπιστημονικὴ διανόησιν γιὰ νὰ βρεθῆ, πιστεύω, σύμφωνος στὴν ἀντίληψιν αὐτῇ.

Εἶναι ἀλήθεια πὸς ἡ ἱστορία δόξαρι δὲν εἶναι παρὰ ἱστορία πάλης τάξεων. Ἄλλ' ἡ συνείδησις τῆς ἀλήθειας αὐτῆς δὲν μποροῦσε νὰ γίνῃ κτήμα τῆς ἀνθρωπότητος παρὰ μόνον κάτω ἀπὸ τὸν ἐμποροβιομηχανικὸ πολιτισμὸν, ποὺ διακρίνει τοὺς νεωτέρους χρόνους σὰ προοδευμένα ἔθνη. Ὅσο καὶ ἂν ἦταν ἀποτέλεσμα πάλης τάξεων τὰ κοινωνικὰ φαινόμενα καὶ τὰ ἱστορικὰ γεγονότα τοῦ ἀρχαίου κόσμου, τοῦ Χριστιανικοῦ πολιτισμοῦ, τοῦ μεσαιῶνος, ἡ ἐμφάνισις τῆς ὀξυτήτος τῆς πάλης αὐτῆς καὶ στὸ νεώτερον καπιταλιστικὸ